

Probudil jsem se podobně jako předchozí den, syn oddechoval za mou hlavou v čele postele, drobně chrápal, což mě uklidňovalo, stejně jako pravidelně se zdvíhající peřina po mé pravici.

Přikryl jsem ho. Rád se v noci schovával celý pod deku, cítil se tak bezpečněji, protože se tmy stále bál. Jako každé dítě v ní viděl vzrušující i nebezpečné věci, sám si ten pocit dobře z dětství vybavuju. Kéž bych tam taky viděl něco zvláštního a dobrodružného. Ale vím, že tam není nic.

Nechal jsem oba spát, vytratil jsem se z tmavého ticha ložnice, pak vše jako včera: jeden jogurt, podívat se na počasí v telefonu, obléct se a tiše zaklapnout dveře od bytu, projít podél mrtvých poštovních schránek – někdy se do nich ještě podívám, síla zvyku, vím přece, že pošta už dopisy neroznáší – a vyprostit auto ze sevření stříbrného volva a bílé tesly. A potom krátká jízda po opuštěných ulicích, silnicích a křižovatkách, dnes dokonce semaforey ani neblinkají oranžovou, prostě je radši úplně vypnuli.

V garážích zela prázdná místa jako zuby po extrakci, což ještě umocňovala načervenalá barva betonové stěrky na jejich povrchu. Se systémem home officů to vypadalo, jako by právě zavládla neděle, skoro jsem měl obavy, že budu v kancelářích sám.

Nicméně někteří mí podřízení a kolegové na svých místech seděli stejně jako včera, půlka z nich měla otevřené kanceláře, dokonce se zdálo, že mají radost, že mě vidí, nebo si aspoň dali námahu to předstírat.

Posadil jsem se na svou kancelářskou židli a s nejasným uspokojením jsem si uvědomil, že dnes tu budu celý den. Dvě tři porady, donáška oběda, jak jinak, dvě latté, kontrola fakturace, schválení mezd a případných odměn, reporting nadřízenému, povinná Čtecí hodinka, kterou ovšem můžu odsunout na doma. Tchyňe u nás bude jen do páte, nechtěl jsem nechávat manželku se synem příliš dlouho samotnou.

Žena mi nikdy nevyčetla, že bych za to mohl já, nikdy na tohle téma neproněsla jediné slovo. Ale určitě to v ní bylo a jednoho dne to vytryskne na povrch: jednoho dne mě označí ne za příčinu, což byl můj náhled na věc, nýbrž za důvod, tedy že jsem v podstatě vědomě způsobil všechno to, co vedlo k jejímu stavu. Proto jsem nechtěl porušit nová pravidla: dokud syn nepůjde do školky, nemůžu dopustit, aby

byl víc jak několik hodin sám doma s mámou; přijdu přesně, nebudu se nikde zdržovat, dodržím tenhle režim. Koneckonců co na tom. Už předtím jsem fungoval podobně: v pět z práce a druhá směna se synem až do noci, kdy chodíval pozdě spát. Zodpovědný otec. Trochu robot. Voják. Voják na bojové misi každodennosti.

Z toho všeho ovšem vyplývalo jediné: pokud mám za těchto okolností psát, nepůjde to jinak než v práci. Jak přesně to udělat – na to jsem nepřišel. Kniha není něco, co se napíše samo. Slovo vedle slova, věta vedle věty, odstavec, pak další, pak stránka... Všechno trvá neuvěřitelně dlouho. Když je hotovo, odložit, znovu přečíst s dostatečným odstupem, znovu přepsat, škrtat a doplňovat, upřesňovat a zlepšovat a brousit a opečovávat. To všechno ještě několikrát, dokud už není co udělat, dokud nejsou mé mentální kapacity vyčerpány a nemůžu smysluplně ubrat nebo přidat další slovo. Tahle šestá verze rukopisu byla určitě poslední, zbývalo mi vycizelovat posledních sto stran z celkových téměř tří set, odhadoval jsem to maximálně na sto hodin práce. Chce to jen pevný režim, stejně jako hlídání syna.

A dnes, pokud byl můj odhad správný, dnes bych mohl hodinu, možná dvě, ukrojit ze své práce – říkám mírně, plaše a krotce ukrojit a myslím tím zcela vědomě a beze stresu se na to úplně vysrat a věnovat se jen a jen knize. Jinak to nepůjde.

Srdce mi dojetím přeskočilo.

„Dvacet? Dvacet pohádek? To není málo.“

Má zástupkyně přitakala.

„Dvacet... ale rozpočet jsi viděl?“

„Měl jsem za to, že toho bude půlka.“

„Už chápeš, proč jsem ráda, že jsi zpátky.“

„Myslel jsem, že je to z nezištných důvodů.“

„V pozdním kapitalismu je máloco nezištné, víme?“

„Víme. Dokonce i láska za časů kapitalismu má závažná systematická ekonomická i sociální omezení. Co ale nevíme, je, kdy ses stala marxistkou?“

Ohnala se po mně rukou, netrefila se. Nemyslel jsem to nijak zle. Pocházela z bohaté rodiny, která jí umožnila studovat na americké univerzitě z Břečťanové ligy, a pamatuju si, jak před čtvrtstoletím pořádala jejich rodina na střešní terase jejich penthousu večírek

s několika významnými pravicově orientovanými politiky. Pro svou pozici v mém týmu byla očividně překvalifikovaná, jenže když propustili jejího manžela z krachujícího big techu, nebyl čas na hrdinství – jejich tři děti navštěvovaly elitní školy a to nebylo zadarmo, pokud nechtěla spoléhat na bohatého tatínka. Lidé se přece jenom mění.

Na okamžik jsem ze sebe nemohl dostat vzpomínku na naše první setkání u nich doma. Nikdy nenosila sukně, jen kalhoty, těžko říct proč, asi to nemělo být feministické gesto, měla je na sobě dnes i tehdy – jen to tenkrát byly lehce plíšňové světlé džíny, dalo mi docela práci je stáhnout, dřív se nosily dost vypasované, ne beztvaré a o pět čísel větší, jako se nosí dnes. Nakonec se mi je podařilo sundat a stáhnout i kalhotky, jedny z prvních tang, co jsem kdy viděl. To všechno se stalo na koberci uprostřed velkorysého obýváku v jejich trojpatrovém bytě na vrcholku mrakodrapu.

„Co ses tak zamyslel?“ šťouchla do mě, zatímco jsem se snažil rozmlžit představu titěrných černých kalhotek na íránském koberci.

„Ještě se blbě soustředím. To ta nemoc, promiň. Cos říkala?“

„Neříkala jsem nic. Ale teď říkám, že zítra je ta schůzka. Pamatuješ si to?“

„Jasně že jo. Mám to v kalendáři.“

„Někde jsem četla, že nemoc má vliv na paměť. Radši se ptám.“

„To jsi hodná. Vyhledal jsem si toho nového chlápka.“

„A?“

„Už ve firmě dělal.“

„To jsem přece říkala..“

„Aha! No to je jedno. Takže objednáme krabice na stěhování a můžeme to tady zavřít?“

Nemyslel jsem to vážně, nicméně se zavíráním firem jsem měl bohaté zkušenosti a to věděla. Někdy jsem před ní vtipkoval, u jiných bych si to nedovolil:

„Podívej, založil jsem hudební vydavatelství, ale zrovna v ten rok začala empétrojková revoluce, pirátský stahování a konec cédéček. Kdybych mluvil k někomu mladšímu, musel bych zřejmě vsunout historickou osvětu, co to bylo CD. Zavřel jsem to ještě před nástupem streamovacích služeb. Poté jsem pracoval v tisku, časopisy se chvíli držely, jenže později to společně s novinami taky skončilo u ledu, tak jsem nastoupil do rádia. To taky nemělo dlouhého trvání, takže

i tam jsem skončil. Prostě čeho se dotknu, to začne umírat. No a teď jsem tady!“

Určitě na to myslela, vráska mezi očima se jí prohloubila.

„To by ti nevadilo, zavřít tuhle divizi? Nebo další propouštění?“

Nevadilo... Jak se může takhle ptát? Jak by mi to mohlo nevadit? Prvních pět hodin každého pracovního dne vydělávám na hypotéku. Píchlo mě u srdce.

„Rozhlídni se – půlka lidí, co tady dělá, pro mě pracuje skoro dvě dekády. Přeorientovali se – už nepíší časopisy, ale tyhle texty. Už nezvučí pořady do rádia, ale natáče podcasty. Vždycky se něco najde.“

Nafalšoval jsem úsměv.

„Na poradě to doufám zmiňovat nebudeš?“ zeptala se podezíravě.

„Tady se to neví?“

Zakroutila hlavou.

„Tak nebudu. Když vidím takhle rozrušenou tebe, nerad bych měl rozsypanej celej tým,“ odpověděl jsem, u srdce mě opětovně štíplo.

Podíval jsem se do rohu displeje. Za chvíli budou tři. Čas na druhé latté. Čas vyzkoušet, co jsem si předsevzal dopoledne. Obešel jsem všechny přítomné v kancelářích, měli povinnou Čtecí hodinku, skláněli soustředěně hlavy nad texty, většina už jen na obrazovce notebooku. Trpce jsem si uvědomoval, že pokud dopíšu svou knihu, nebudou se už nejspíš její papírové verze tisknout, možná ji nikdy nebudu držet v ruce, nepotěžkám ji a nezasunu mezi její papírové soupeřníky. Budou to jen nehmotné shluky jedniček a nul, uložené kdesi daleko v křemíkových drahách serverů.

Připravil jsem si kávu a zavřel se u sebe, se zvláštní naléhavostí mi přišlo, že nesmím ztratit ani vteřinu, přepadla mě jakási nervózní tenze, ještě jsem ani nedosedl a už jsem otvíral příslušný soubor – chvíli trvalo, než se zobrazil obsah, rejstřík a mé poznámky a objevilo se stránkování, rovnou jsem skočil na poslední zeditované místo.

Přes značnou slabost a bolest hlavy, kterou jsem se snažil zakrýt už na poradě o netradiční zakázce francouzské automobilky (ostatně předstírání, že je vše v pořádku, patří k základní výbavě dobrých vedoucích pracovníků), přes všechny následky mé nemoci jsem viděl text před sebou zcela jasně a s čistou hlavou. Jeho strukturu, chyby gramatické i věcné, jeho slabiny i silné stránky, špatně navazující

přímou řeč, nefungující popis detailu, dokonce celou jednu nelogickou scénu, kterou jsem rovnou nemilosrdně smazal, stejně jako pasáž s detaily o oblečení hlavního hrdiny. Vážně jsem napsal větu obsahující slova jako kartoun, útek a dostava? Co jsem si myslel?

Pročetl jsem celou kapitolu, celých deset stran, a nasázel po straně kopu poznámek, zkontroloval jsem i soubor v telefonu, kam jsem nahromadil několik nápadů nebo vzletných formulací, a doplnil pár drobností, které podporovaly ústřední téma.

Uplynula hodina, sklenka s kávou byla prázdná, na jejím dně zasychaly jemné pavučiny mléčné pěny. Zvažoval jsem, zda pokračovat a pokusit se opoznámkovat dalších deset stran, nebo se raději vrhnout na přepisování – minimálně jednu stranu bych přepsal, to v každém případě. Nevím, proč mi to tak šlo, možná určitá úzkost po dlouhém nicnedělání. Rozhodl jsem se pokračovat v editování, snad dokážu ve stejném tempu obsáhnout aspoň dalších deset stran, na kterých se hrdina dostane svou nerozhodností do závažných problémů.

Proběhl jsem další stranu a ve stejném tempu jsem nasázel dvanáct poznámek po jejím okraji, včetně chybně uvedené citace a nepřesně použité transtextuální aluze, kterou jsem ověřil v podkladech.

Začetl jsem se do další strany, zaznačil jsem první poznámku, jako bych byl v nějakém horečnatém stavu, šlo to fantasticky.

Pak druhou.

Třetí.

Čtvrtou.

Pátou.

Když jsem se chystal na šestou, někdo zaklepal na dveře. Trhnul jsem sebou. Musel jsem být nadmíru soustředěný, protože jinak vždy periferně zaznamenám, pokud se někdo ocitne před prosklenou čelní stěnou mé kanceláře.

Další zaklepání.

Kdo to...

Anna.

Anna z marketingu, nedokázal jsem si teď narychlo vybavit její příjmení.

Zaklapl jsem provinile notebook, přestože jsem mohl textový editor shodit jen na lištu. Kývl jsem a ukázal prstem, že má vejít.

„Neruším tě? Mám si vzít roušku?“ zeptala se.

„To nemusíš. A nerušíš,“ odvětil jsem a přál si, aby šlo jen o nějakou drobnost a nesedla si na židli u mého lesklého bílého konferenčního stolku.

„Dobře. Jen bych si u tebe vypila kafe a půjdu,“ poinformovala mě a posadila se na židli u mého lesklého bílého konferenčního stolku. Ovšem ať jsem se díval sebelíp, žádný kelímek nebo hrníček jsem u ní nezaznamenal.

„Já si ho udělám, ano?“ postřehla můj zvědavý pohled a vstala.

„Zvládnou to,“ zarazil jsem ji.

Přemýšlel jsem, zda jí nabídnout presso, které by mohlo být potenciálně vypito na dva doušky, nebo latté, což by nevyhnutelně znamenalo delší zdržení.

„Cappuccino?“

„Děkuju. Bez cukru.“

„Jistě,“ kývl jsem, samozřejmě že bez cukru, neznal jsem nikoho mladšího než já, kdo by sladil.

Zatímco jsem čekal před kávovarem, mlýnek bzučel a napěněné mléko prskalo, přemýšlel jsem, co mi může chtít. V naší firmě platila politika otevřených dveří, každý mohl navštívit kohokoliv kdykoliv. Ne že bych někoho viděl navštívit nečekaně představenstvo v posledním, dvanáctém patře, ale teoreticky to možné bylo.

Donesl jsem z kuchyňky vodu i kávu a položil je na stůl, poděkovala („To jsi nemusel,“ – jasně, že jsem nemusel) a čekal jsem, co se z toho vyvine.

„Vy tady máte knihovnu?“

„Ano – dáváme dovnitř knihy. Takový shluky papíru. Obvykle je uvnitř mnohem víc textu než jen obrázek s několika slovy.“

Přešla mou poznámku bez sebemenšího povšimnutí a usrkla si kávy. Několik vteřin zavládlo ticho.

„Na co potřebujete tak obrovitánskou knihovnu?“

Zaváhal jsem – co má tahle návštěva znamenat? Teprve teď jsem si Annu prohlédl, nevím, proč mě to trklo až nyní, ale dnes vypadala úplně jinak, než jsem si ji dokázal vybavit. Do mé paměti se uložily jen dva soubory vzpomínek, nic víc – jedna před třemi lety, naše kanceláře se teprve budovaly po akvizici, chtěla ukázat, kde budeme sídlit. Bezelstně se mě ptala, zda nepotřebujeme udělat podlahy, že její kluk je podlahář a klidně by vzal zakázku. Vezmu-li v potaz naivitu

takového druhu dotazu, jsme centrálně řízený korporát s vlastním oddělením nákupu a správy, udivila mě spíš tahle věc: říká mi, že má partnera, a shání pro něj zakázku, přestože je to v nevhodné situaci a docela mimo. A nestydí se za to, je to přece pro partnera. Stála tehdy přímo vedle mě před vstupem na stavbu, slunce do nás zboku pražilo skrz skleněnou stěnu – přehnaně hodná nebo naivní, to jsem nedokázal tenkrát posoudit, přišla mi tehdy mnohem menší než dnes, mladá holka, s narovnanými blond vlasy a obrovským nánosem make-upu a výraznou rtěnkou, tak jak je to dnes zvykem – cokoliv, jen ne přirozenost, cokoliv, co se přiblíží vzhledu těch nejvíc používaných a umělých filtrů na fotkách na sítích, na kterých nakonec všechny obličeje vypadají docela stejně.

Ještě jsem si ji vybavil na jedné poradě, odmítal jsem vizuál marketingu, s tím, že místo královské fialové navrhuju berlínskou modř, smála se, že její kluk (podlahář) nerozezná žlutou a oranžovou, možná v tom mělo být i trochu uznání, nevím. Na víc jsem si nevzpomněl, přestože jsme se pravidelně vídali na korporátních mítincích.

Na sobě měla nepadnoucí špinavě bílé oblečení, mikinu, kalhoty neurčitěho střihu, měly-li vůbec nějaký, dokonce i ponožky a boty bílé, nohu přes nohu. Výrazné nalíčení tentokrát chybělo.

„Jsem přesvědčen o benefitech konzumace kvalitní beletrie a derivativních procesů, jako je intencionální nabývání nových znalostí, induktivní analýza, kritická kognitivní funkce, imaginace nebo reflexe,“ zacitoval jsem větu z prezentace, kterou jsem kdysi finálně přesvědčil vedení o nutnosti rozpočtu na nákup knih a zavedení striktní Čtecí hodinky.

Když jsem viděl, že ji to nepobavilo, dodal jsem:

„Prostě když chceš psát, tak je dobrý číst.“

Její netečný pohled se nezměnil.

„V práci píšu dost,“ odvětila, „a nečtu. Naposledy jsem četla Harryho Pottera.“

„Harryho Pottera?“

„Ano. Všechny díly.“

Chtěl jsem něco poznamenat, ale má obvyklá energie k sarkasmu byla vyčerpána. Opravdu nejsem fit, napadalo mě.

„Vidíš, to bys u mě nemohla pracovat. Ale to asi v marketingu nevádí.“

„Já dělám sociální sítě. Jsem socialistka.“

Ach ano, tyhle nové výrazy, impresionista, socialista. Ovšem s uměním nebo politikou to nemá nic společného.

„Vím,“ řekl jsem, „měl jsem za to, že spadáte pod divizi marketingu.“

„Vůbec. Jsme samostatné oddělení, můžeš se někdy stavit. Ale tak hezké, jako to tady máte vy, to nemáme.“

„Dal jsem si záležet,“ poděkoval jsem, „potřeboval jsem klid, věřila bys, že jsem sem dokázal vtěsnat osmnáct kanceláří?“

V celé firmě panovala zásada, že open space je pro náš korporát to nejlepší (nedalo se přehlédnout to implicitně obsažené slovo „nejlevnější“), tohle přesvědčení jsem nesdílel – důkazem byli zaměstnanci prchající do kuchyněk nebo chodeb, kde nalézali více klidu, možná i přítomnost Anny u mě byla jedním z nich. Krom malých kanceláří jsem v rozích patra nechal vybudovat i tři nahrávací studia. Bude nejlepší, když se izolujeme co nejvíce, tvrdil jsem tehdy.

„A knihovnu!“

„A knihovnu,“ přitakal jsem, „dnes už je to jen estetický výstřelek.“

Chvilí opanovalo kancelář ticho, pak mi pochválila kytky, přestože se ještě z posledních sil vzpomínávaly z mé nepřítomnosti, a na jednu vstala. Čekal jsem, že konečně dojde na účel téhle nečekané návštěvy, prozradí, proč za mnou přišla, co potřebovala – místo toho jen řekla:

„Už půjdu, děkuju za kávu.“

Vyloudil jsem ze sebe něco o tom, jak rád a není zač a v pohodě, klidně zase přijď, což možná už ani neslyšela, v místnosti po ní nezůstal jediný závan parfému, jak jsem byl u ženských návštěv zvyklý, jen světle hnědé kolečko po jejím hrnku na tom bělostně lesklém kulatém stolku.

Zaparkoval jsem auto, trochu jsem při tom strčil jak do volva, tak do tesly. Bylo krátce po páté, vyjel jsem z práce dřív, než bych musel, protože už nemělo smysl vracet se zpátky ke psaní, Annu jsem si ještě stačil vyhledat v interním systému: měla pravdu, není z marketingu a nemá s ním nic společného, nějak jsem to za ty roky přehlédl, stejně jako jsem přehlédl ji. Na fotce vypadala úplně stejně, jak jsem si ji prvotně pamatoval v té dávné zamlžené reminiscenci – vyžehlené vlasy nejasného blond odstínu, sebevědomý úsměv. Nejspíš tahle fotka taky prošla nějakým filtrem.

Otevřel jsem opatrně dveře do bytu, nebyl jsem si jistý, zda žena nespí. K mému překvapení seděla se synkem v obýváku, oba dva v pyžamu, a zaujatě se dívali na kreslenou pohádku o šnekově.

„Mám huad!“ vybafnul na mě bez pozdravu syn, jen co mě zaznamenal.

Helena mě unaveně pozdravila a zeptala se, jak bylo v práci.

Pohládl jsem ji.

„Ty máš taky hlad? Jedlas?“

„Celej den! Celej den jsem se snažila někam dovolat, aby mě vzali.“

„Chceš něco k jídlu?“

„A nic! Nejdřív za tři tejdny!“

„Udělám ti aspoň čaj?“

„Už nevím, kam volat. Jsem z toho úplně vyčerpaná.“

„Zkoušelás nějaký krizový centrum? Mám se někde zkusit poptat?“

„Nemusíš se ptát,“ řekla plačtivě, „zkoušela jsem všechno. Mám ještě volat. Zrovna to krizový centrum.“

„Huad! Ci papat!“ připomněl se syn, aniž by spustil oči z obrazovky.

„Chceš špagety nebo kaši?“

„Padžety! Jo!“

Manželka si šla lehnout do ložnice, syn pokračoval ve sledování filmu.

Když jsem uvařil špagety (stačily mu jen s máslem, jiné nejedl, a ani tyhle nedojedl), šli jsme po malé tahanici o tablet ven naším obvyklým směrem, jako jsme chodívali před tím vším, venku ještě svítilo chabé jarní slunce, na pláni vál vlažný vítr, prošli jsme parkem, až na okraj naší čtvrti, kde se nacházely nejbližší vlakové koleje a nejbližší železniční přejezd: závory, šraňky, říkal jsem synovi, vlastně to není česky, ale u nás v rodině se to germanismy jen hemžilo, nějaký nýmand mi šlohnul flašku šnapsu z ruksaku, synku, chápeš to, smál se, i když nerozuměl ani slovo a já se na něj taky smál. U šraněk, kterým říkal výhradně ding ding a které byly jeho obsesí, jsme strávili hodinu a půl čekáním na projíždějící vlaky, bylo jich málo, což se ale vzhledem k okolnostem dalo čekat, mával na každý prázdný vagon, nikdy toho moc nenamluvil, jen mával a do toho poskakoval nebo tancoval, jako vždy, když nevěděl, jak jinak projevit radost. Byli jsme tam, dokud se nesetmělo, a pak jsme se vrátili tmavými a zcela prázdnými ulicemi a prázdným parkem a prázdnými chodníky a došli jsme domů, bylo zhasnuto a žena znovu spala.